

פרק לד', עירוב במקומות ציבוריים

א. בית מלון (א) שהארחים דרים בו בחדרים מחולקים (ב), הרי כל חדר הוא כבית והפרוזדורים וחדרי המדרגות ושאר המקומות המשותפים הם כחצר, ובמקום שהזוקנו לערב (ג), אסור לטלטל מהדר המוחדר לאחד (ד) לחדר המוחדר לשני (ה), ולא למקומות המשותפים עד שיירבו ביניהם (ו).

ב. קבוצת אורחים הדרים במקום המוקף מחיצות (ז), וכן בני הקומה העליונה (ח), יכולים לערב לעצם (ט), ואז מותרים לטלטל במקום, אבל קומה שיש מעליה עוד קומה שדירות אין להם מעבר כי אם דרך קומה זו, אינם יכולים לערב לעצם (י) אלא אם כן עירבו בני הקומה העליונה ביניהם (יא).

ג. אם כולם (יב) אוכלים בחדר אחד (יג), אפילו כ שיש לכל אחד חדר מיוחד לשינה, בכל אופן אין צרכים לערב (יד).

ד. היו אוכלים כל אחד בחדרו אלא שהאוכל מובא להם בשבת מטבח משותף, אף כשהצריכים לערב סומcin על האוכל משום עירוב (טו).

(א) לאחר שנתבארו בע"ה דיני עירוב עפ"י שו"ע והפוסקים, ראוי מקום להביא בפרק מיוחד דיני עירוב במקומות ציבוריים כגון בתים מלון ומוסדות וכדר, על פי המבואר במקומות מפוזרים, למען תהיה ההלכה השכיחות מרוכזים בפרק אחד.

והלכות אלו של בתים מלון מבוססות מתוך הנחה שהארחים נמצאים בשכר בבית מלון ואין בעל המלון יכול לסליקם בכל עת שירצה, שאם יוכל לסליקם בכל עת נראה הדבר בבית של בעה"ב ובכל אופן אין צרכים לערב. ואם איןו יכול לסליקם אלא שיכל להחליף חדריהם יתבאר Ai"h להלן.

(ב) ואין נ"מ אם החדרים נמצאים בבניין אחד או במבנים נפרדים (כמו שמצוין יותר בבתי הבראה), ככל המבנים נמצאים בהיקף מחיצות כדיין. (ג) כגון במקום שאין תיקון עירובין לכל העיר. ובאופןם שיתבאר להלן צרכים לערב. (ד) וכבר נתבאר שבמי ביתו של אדם נגרירים אחרים, ואם הוא ובני ביתו דרים בשני חדרים הרי הם כאחד לעניין עירוב. (ה) אף שלא דרך החדר, כגון דרך חור או מרפסת שכיניהם. (ו) כמו בפרק כו, וכל זה כאשר עמהם עכו"ם או ישראל מומר או מי שאין מודה בכיניהם. אבל כ שיש עמם מלאה איןם יכולים לערב ביניהם עד שישכרו רשותם כמ"ש בסעיפים בעירוב. אבל כ שיש עמם מלאה אחד פוטר דין שכירות רשות במקומות ציבוריים. (ז) המבדילות דלהלן, ועוד יתבארו בע"ה כמה פרטי דיןים בדין שכירות רשות במקומות ציבוריים. (ז) המבדילות ביןיהם לשאר שטח בית המלון, כגון מבנה מיוחד או אפילו חלק מפרוזדור שיש באמצעות צויה"פ או תיקון פסים. (ח) שבדרך כלל מדרגות יש להם דין מחיצה או אפילו דין סולם הוא כמחיצה להקל (כמו בפרק טז). (ט) אפילו לא עירבו שאר האורחים עליהם. (י) דדריסט רgel האסורה במקומות אסורת עליהם כמו בפרק כת. (יא) דהו רgel המותרת במקומות ואינה אסורת שלא במקומות, וause"פ שלא עירבו יחד.

(יב) פשוט דבריעון כולם, שם יש אחד שאוכל בחדרו הרי הוא חולק דורותים והזוקנו לערב. ולכאורה היה נראה שגם קבועיהם הוא לאכול בחדר אחד, אלא שבמקרה אוכל אחד מהם בחדרו עדין דין בית אחד להם, ועי' ריש פרק כה, וצ"ע. (יג) ואפילו כל אחד אוכל על שלחן בפני עצמו, ואפילו אוכל ממש. (טו) עי' חי"א כלל עג סימן טו (יד) כמו בפרק כח דמקומ אכילה עשו אותם בני בית אחד.

1234567

ה. אפילו כשל אחד אוכל בחדרו משלו, אם יש לבעל המלון או שלוחו הדר שם (טז) תפיסת יד בחדרי האורחים אין צריכים לערב (יז).

1234567

ו. כאשר אין התנאים המבוירים לעיל, והאורים נמצאים שם יותר משלשים יומם צריכים לערב בינויהם (יח). ואפילו נמצאים שם פחות משלשים יומם (יט) אם אין שם אחד הקבוע שם צריכים לערב (כ), אבל אם בעל הבית או שלוחו אוכל שם בקביעות (כא) והאורים נמצאים שם פחות משלשים יומם (כב). נחלקו הפסוקים אם צריכים האורחים לערב (כג), ואם הקבוע הוא עכו"ם יש

אוצר החכמה

דס"ל דהיינו על חישול שמבשלין יחד בקדמה אחת סומכים משום עירוב. עיי"ש ובנשمة אדם מ"ש בשם הרוקח. וכ"ש כשהם הפת הוא במקום אחד. ולפי"ז מיירי כשבין השימוש בשעה קנית עירוב היה האוכל מונח במקום אחד. ועיי' פרק לא. ודע, דדין זה אינו דומה לדין דסעיף הקודם, דהtram לא הווקף כלל לעירוב, ואילו כאן מיירי כשהווקף לעירוב, אלא שהאוכל המשותף הוא עירובן. ויש נ"מ לעניין אם יש בינויהם מי שאינו יכול לערב (כגון עכו"ם),adam לא הווקף לערב אין העכו"ם אסור עליהם (cmbואר בפרק לו), אבל כשהווקף לערב, אין יכולם לסמוך משום עירוב אלא"כ ישמרו רשות העכו"ם. (טז) וכן משמע בפסוקים דין שאין מועיל כי אם כסדר שם. ובשו"ת בצל החכמה ח"ה סימן קמ כתוב דה"ה אם שכירו ישראל כשר דר שם, ואפילו אין קבוע שם באכילה ושינה, אלא באכילה לחוד או בשינה לחוד מהני, עיי"ש. (יז) עיי' פרטיו דיני תפיסת יד בפרק כו, והבאתי שם בשם שו"ת מהרש"ם (ח"ה סי' לו) דברבים העומדים בחדרי האורחים לצורך האורחים לא מיקרי תפיסת יד, וא"כ המתוות והארונות אין בהם משום תפיסת יד. ועיי' שו"ת בצל החכמה ח"ה סימן קמ שהאריך בדיון תפיסת יד בבית מלון, וכותב שם שאם שכירו של בעה"ב דר שם והוא ישראלי כשר, חשב ג"כ תפיסת יד, אמן אם שכירו עכו"ם דר שם בקביעות מסתפק אם מיקרי תפיסת יד, ומסיק לערב בלי ברכה, וכן כשהתפיסת יד הוא מדברים המושכרים לאורחים יערבו בלי ברכה.

1234567

(יח) באופן זה לכדו"ע צריכים לערב. ולאחר שלושים יומם גם אורחים אוסרים, ואפילו על בעה"ב אוסרים. ואם חלק מהאורחים נמצאים שם שלושים יומם וחלקם פחות משלשים, הרי אותם שנמצאים פחות משלשים אינם אוסרים על השאר. מיהו לעצם דין כמו שיתבאר להלן שנחלקו הפסוקים אם מותר להם לטלטל בלי עירוב. (יט) דאו דין כאורה cmbואר בפרק כד. (כ) אורחים לעצם אוסרים אפילו בפחות משלשים יומם cmbואר שם. (כא) נראה פשוט דגם לגבי פקיד המלון שהוא שלוחו של בעל הבית אם אוכל שם בקביעות הו כבעל הבית, וכולם נגרירים אחוריו כדמות בפוסקים. ואפילו לגבי אורחים שנמצא שם יותר משלשים יומם. היה נראה דטפלים אליו, אך שאלן החדרים של האורחים שלו. ומ"מ נראה דעיקור הקביעות תלוי באכילה. אלא שנסתפקתי כבעל הבית או שלוחו יש להם דירה במקום אחר, אלא שאוכלים במלון. אם גם בזו אולין בתור מקום אכילה, אפשר דגבי ביתה הקבוע לא אולין בתור מקום אכילה, ולגביה בעל הבית היה יותר מסתבר לומר לאולין בתור מקום אכילה, מיהו לגבי שלוחו אפשר דדמייא לרועים שאוכלים בעיר ותלמידים בבית ובכפר שכתבו האחרונים שלא אולין בתור מקום אכילה, דאן סהדי דעתך ניחה להו לאכול במקום קביעותם, ולא מצאתיב זה. אלא שנסתפקתי באופן שאין הפkid שם קבוע. שיש פקידים המתחלפים בתורנות, ונראה שבאופן זה אין דינו קבוע, ולא אמרין כיון שככל אחד משלם שלוותו של בעה"ב שהוא קבוע, גם הפkid נחשב קבוע. ומ"מ לעניין שכירות רשות נראה שככל שהוא פקיד באותו יום, ה"ז שכיר ולקיט. (כב) שдинם כאורחים cmbואר בפרק כז. ומצווי ביוםathi מלון שמוכרים חדרים או יחידות למשך שבוע או שבועיים בשנה, ובאותו זמן לבאהה הוא שלו, ולפי"ז אין דינו כאורח דעלמא. (כג) עיי' בפרק הנ"ל סעיף ח לדעת השו"ע אין

אומרים שאין דין כארוחים במקום קבוע (כד).

ז. אם יש רשות לבעל המלון להחליף חדרי האורחים מזה לזה, יש להספק אם צרכים לערב (כה).

ח. בכל מקום שצרכים לערב אינם יכולים לערב אא"כ כל הנמצאים שם הם ישראלים מודדים בעירוב, אבל אם יש אתם עכו"ם (כו) או ישראל שאינו מודה בעירוב (כו) צרכים גם לשוכר רשות העכו"ם (כח).

اورחים אוסרים על בעה"ב ואף הם מותרים לטלטל מchnigot. ולדעת המג"א בשם המרדכי ע"פ שאין האורחים אוסרים על בעה"ב, מחדרם מיהו אסורים לטלטל. ובבה"ל נראה שפסק כהשו"ע. (כח) עיי בפרק לו שנחקרו האחראונים אם גם לגבי דירת עכו"ם דיניין לאורחים כטפלים אליו, לדעת היד אפרים אףים גם לגבי עכו"ם הוא כארוחים, והפמ"ג ס"ל שלא הווי כארוחים. ולענ"ז דلسית היד אפרים דהארחים טפלים גם לגבי עכו"ם, אף לשיטת המג"א שפסק כהמודכי בדין אורחים לפחות מלהיות מלי' יום שהזאת אינו אלא יאסרו על בעה"ב אבל מבית האורחים אסור, הכא לגבי עכו"ם מותרים האורחים לטלטל מביתם, שהרי כתיב המג"א בס"י שצא בטעם המרדכי דהארחים אין להם חלק בחצר ונמצא שהחצר הוא של בעל הבית וביתם הוא רשות אחרת והרי זה כשתי רשות אבל רשות משותפת אין כאן. וכיוון דקי"ל דידירת עכו"ם לא שמה דירה ומותר לטלטל מבית ישראל לבית עכו"ם, הכנמי כשמוציאין מבית האורחים לחצר הרי זה כאילו מוציא מרשות מיוחדת לישראל לרשות מיוחדת לעכו"ם. מיהו כל זה לטלטל מבית האורה לחצר, אבל האורחים בין לבין עצם מבית לבית נראה דلسית המג"א אסורים, דמרשות מיוחדת לישראל לרשות אחרת של ישראל אסור. ועי' שו"ת מנה"י ח"ד סי'נה. (כח) עיי בשוו"ת מנהת יצחק ח"ד סי' נה שכتب בשם שו"ת מהרש"ס (ח"ה סי' לו) דהיכא דבריו של בעל המלון להחליף דירham אפשר להקל, אך מדובר שו"ת חיים שאל (ח"ב סי' כב) משמע דין בסברא זו להקל, כיון דעתך צריך ליתן להם חדר אחר בחצר הרי אינו מסתלק מהחצר וצרכיהם לערב. כי אם במלונות הגודלים שיש שם כמה פרוזדורים ויש לבעל המלון רשות להחליף מחדר לחדר שבפרוזדור אחר או קומה אחרת. ה"ז יכול לסלקו לגמרי מאותו חצר, מיהו גם בזו נראה שלא החלטת המנה"י להקל לגמרי. עיי"ש בדבריו שס"י לערב بلا ברכה. וכבר כתבתי בפרק כו' דברי מהרש"ס מקורם בב"י סי' שפ"ב דמשמע אם יכול להחליף החדר, אף באותה חצר,תו לא אסרי, וצ"ע.

(כו) בין שאחד האורחים הוא עכו"ם (עי' שו"ת בצל החכמה ח"ה סי' קמ שם האורה רגיל להתאכسن שם, תלייא בפלוגתא אם אסור מיד, כמו"ש בשו"ע סי' שפ"ד סעיף א, ועי' פרק לו סעיף יד), או בעל הבית או שלוחו הקבוע שם, אבל בעל הבית שאינו קבוע שם באכילה כל שלגבי ישראל אין אסור אין צורך לשוכר ממנו. ופשוט שם כי אם ישראל אחד, או שני ישראלים בחדר אחד שלא הוזקנו לערב, אין צרכים שכירות רשות. ואם העכו"ם אינו אלא פקיד המלון, אם בעל המלון הוא ישראל והפקיד אינו דרך פשוט שאינו אסור, דלא אמרו שכירו ולקיטו להחמיר, ואפי' לו שם בקביעות, אם יכול בעל הבית לסלקו בכל עת לכור"ע אינו אסור עליהם (עי' בפרק לו). ואם אינו יכול לסלקו בכל עת, לדעת הרשב"א אינו אסור (עי' בפרק הנ"ל), ואם בעל המלון הוא עכו"ם ואינו דרך שם כי אם פקידו עכו"ם נראה דאסור עליהם. (כז) וכבר כתבתי בפרק הנ"ל לשישראל שאינו מודה בעירוב אינו יכול לערב, ומ"מ מהני שכירות רשות ממנו. (כח) עיי' דיני שכירות רשות בפרק לו, וקצת פרטים הנוגעים לעניינו יתבארו אי"ה להלן. ובשו"ת מנהת יצחק ח"ד סי' נה סיכם הלכה דאורחים במלון, ומן הרואין להעתיק דבריו. עיי"ש בארכיות טעמי. א. מתארחים ליותר מל' יום, ואין לבעל המלון תפיסת יד בחדרים. ואין

ט. אם בעל המלון וגם חלק מהאורחים הם עכו"ם (כט), יכולם לשכור מבעל המלון (^{לו}) גם רשות העכו"ם האורחים, אם שוכרים ממנה קודם שיחלק החדרים לאורחים (לא), או אם יש לבעל המלון תפיסת יד בחדר האורחים (לב).

י. וכן יכולים לשכור מפקיד המלון (לג), או מי שיש לו תפיסת יד בחדרי האורחים (לה).

לכתחילה 1234567
אנו מודים לך

בנוסף

יא. כשבבעל המלון או פקידו הוא ישראל, יש אומרים שאין צורך לשכור ממנה, אלא במא שנותן חלקו בעירוב הוא מתייר גם רשות האורחים העכו"ם (לה).

בנוסף

ברשותו להחליף החדרים כל משך זמן השכירות, אם בעל המלון הקבוע שם הוא ישראל כשר, צריך ע"ח בברכה, ואם הוא נכרי או שאינו מודה בעירוב, צריך ע"ח גם שכירות רשות. ב. אם מתארחים ל' יום או פחות, אם בעל המלון הוא ישראל כשר א"צ ע"ח, ואם הוא אינו מודה בעירוב, ובכ"ש נכרי, יעשה ע"ח בלי ברכה ושכירות רשות, ואם אי אפשר, אפשר להקל بلا שכירות. ג. אם מתארחים יותר מ' יום ויש לבעל המלון תפיסת יד, אם בעל המלון הוא ישראל כשר א"צ ע"ח, ואם הוא נכרי או שאינו מודה בעירוב, יערבו بلا ברכה גם שכירות, ובשעת הדחק אפשר לסתור על הפסוקים שבזמה"ז אפשר להקל בשכירות, ויעשו ע"ח בלי ברכה. ד. מתארחים יותר מ' יום ואין לבעל המלון תפיסת יד, אבל יכול להחליף הדירות עם הפרוזדור, אם בעל המלון הקבוע הוא ישראל כשר, יערבו בלי ברכה, ואם הוא נכרי או אינו מודה בעירוב, צריכים גם שכירות, ובשעת הדחק אפשר להקל בלי שכירות כדלעיל. ה. אם אוכלים כולם במקום אחד א"צ ע"ח, ואם קצת מהם אוכלים בחדריהם אוסרים זע"ז. ועי' עוד בשוו"ת[בצל החכמה ח"ה סימן קמ סיקום הלכות למתחאסנים בבית מלון.

(כט) ואם בעל המלון הוא ישראל עיי' להלן. (לו) ושכירות המלון אינה מועיל לעניין שבת, ועי' בולמ"א סוף סי' שפב שכח ^{שיכול להבליע השכירות רשות בשכר הספינה, זה"} כאן. אלא שהאחרונים נתבעו שם דלא מהני הבלעה בשכר הספינה אלא אם כן פירשו לו שבשכר זה שוכרים גם הרשות, ואז אין צריכים להוציא שכר נוסף אלא שכירות המקום עולגה גם לשכירות הרשות, כמ"ש בפרק לו דשאנידין בס"י שפב הובא במ"ב שם ס"ק עו. (לב) עיי' שו"ע סי' שפב סעיף י. וכבר נתבאר בפרק לו דשאנידין תפיסת יד לעניין שכירות רשות מדין תפיסת יד לעניין שלא יאסרזה על זה. ואם יכול בעל המלון להחליף דירתם מחדר לחדר, כתוב הב"י דהוי שכירו ולקיטו ומהני שכירות רשות ממנה, ועי' מ"ש לעיל. (לג) דומיא דגוזבר המלך המובה בסטי' שפב סעיף י. וכבר כתבתי בפרק לו דלכוארה נראה דזוקא מגזברו הממונה על ענייני רכשו, אבל פקיד בתפקיד אחר אין לו דין גוזבר אלא אם כן הוא נכלל בדיון שכיריו ולקיטו. ולפי זה לכוארה נראה דבנדון דין אין מועיל שכירות כי אם מפקיד המלון הממונה על השכורת החדרים דדמייא לגוזבר המלך. אלא שראיתי בכמה אחרים דמשמע דבריהם דכל פקיד מפקידי המלך هو כ书记ו ולקיטו. ובשוו"ת מהרש"ם ח"ז סוף סי' לו כתוב בהדייא דיכולים לשכור ממשרת המשמש את האורחים (וון שם אי בעניין שיקבל שכר מוקדם שהיה נקרא שכירו, עי"ש). ועי' בה"ל שם, זע"ע. (لد) כמבואר בשו"ע סי' שפב סעיף יא ובכח"ל שם. (לה) עיי' שו"ע סי' שפב סעיף יב. ובמ"ש בפרק זו, לדעת רשי"י שכירו ולקיטו שהוא ישראל סגי בנותן עירוב, ואפילו בעל המלון או פקידו אינם דריסים שם. ועי' מש"ש לשיטת הרמב"ם כשהשכיר ולקיט אינם בני החצר, ואם יש לבעל המלון תפיסת יד נרואה בבית האורחים העכו"ם, עיי' בפרק לו שנחalker הפסוקים אם תפיסת יד שאינה מועלת במקום ישראל מועלת במקום עכו"ם.

יב. ככל מה שנחכאר בדין בתי מלון כן הדין בספינה (לו).

יג. בית חולים, כיוון שנמצאים שם לפחות משלושים יום, אפילו יש מי שדר שם בקביעות הוזקקו לערב (לו). ולכן אם יש שם עכו"ם או מי שאינו מודה בעירוב צרייכים לשוכר רשותו. אלא שהוא המובה ממטבח המשותף הרי הוא עירוב. ומכל מקום כיוון שבדרך כלל ברשות הנהלת בית החולים להחליף מקום מחדר לחדר אפשר שאין צרייכים לערב (לה).

יד. **הioxבim בכית אסורים נראות אין צרייכים לערב (לט).**

טו. בית כנסת ובית מדרש שאין דירות אחרים בחדר שלהם אין צרייכים לערב בהם (מ). טז. **ישבות ומוסדות, כיוון שאוכלים בחדר אחד אין צרייכים לערב בהם (מא).** ואילו כשחדר האוכל הוא בבניין אחד וחדרי השינה הם בבניין אחר (מכ). אין צרייכים לערב אף בבניין של חדרי השינה (מג).

(לו) דכל התנאים שיש בבתי מלון יש גם בספינה. ועי' מ"ש סוף פרק לו. ורוב החובל הרי הוא כשלוחו של בעל הספינה.

(לו) וכן שנחכאר לעיל לגבי בית מלון, שהחדרים הם כבתים והפרוזדורים כחדרות, ואילו החולים הנמצאים פחות משלושים יום כבר נחכאר שם שאע"פ שאינם אסורים על הקבוע יש אמרים שלעצמם מהא אסורים לטלטל בלי עירוב. שובראייתי בקובץ בית תלמוד להוראה ח"ג בדברי הגראי ראתה שליט"א שהعلاה שכבית החולים א"צ לערב משומש אין החולים נדונים כדוריין. שאינם יכולים לסגור עצם בחריהם. וגם חדרי הרופאים אינם בכלל בית דירה, שאינו אלא לצורך עבודתם,etz"u לסבירתו שם דין כאורחים. הרי אווחים בפני עצם אסורים זה על זה מיד, וכ"כ כشمצעים שם יותר מל'יים. (לח) עיי לעיל לגבי בית מלון, ועי' הגהות מהרש"ם סי' שפכ סעיף טז. (לט) כנלען"ד, דהוי דירה בע"כ, ועוד דהרי יכולים לשחררם בכל עת והוא יכול לסלקו בכל עת שנחכאר שאין דירתם חשובה לאסור אפילו יותר משלושים יום. ומה שכחוב בשוו"ת חיים שאל בעניין לאזרתו אינו בית אסורים כי אם מחנה הסגר לבאים מחוץ לארץ בעת שליטה מלאה מדבקת ר"ל, והבאים צרייכים לשחות שם זמן קבוע ואין משחררים אותם קודם קודם הזמן הזה, אבל בבית אסירים אף שנשפטו לתקופת מאסר ממושכת הרשות בידי המוניהם לשחררם קודם קודם הזמן. ובלא"ה דרך האסירים שאוכלים משלהן אחד. ועי' להלן בדיון מהנה צבא. (מ) באופן שאין דירות לכ"ע מותר לטלטל מביהcn"ס לחצר ומחר לבייהcn"ס ללא עירוב. ועי' בפרק כו לעניין טלטול מחצר שיש בו דירות לביהcn"ס ולביהmd"ר.

(מא) כמו שנחכאר לעיל, ואפילו יש יחידים שאוכלים בחדר נפרד כיוון שהוא המובה ממטבח משותף הרי הון כמקבלי פרס. וכਮבוואר בפרק כז דתלמידים בבית רבעם מהני קבלת פרס לעשותם כאחד. (מכ) ויש היקף מחיצות מסביב לשני הבניינים, דאל"ה פשוט שאסור לטלטל מבניין אחד לשני. (מג) עיי בפרק כז שכחובי דבכה"ג שאוכלים על שלחן אחד ממש נראה דלכ"ע מהני לעשותם כיחיד אף בחצר אחרת. ומותרים לטלטל מהחדרים לפרוזדורים וחדרות של כל בניין. אלא שהרייטב"א מסתפק דאפשר דאפילו קבלת פרס ממקום אחד ואוכלים בחצר אחרת כל אחד במקומות המיוחדים לו נמי מהני לעשותם כיחיד. ועי' בה"ל סי' שע סעיף ה' ד"ה והני מיili וכו' שכחוב שמדובר רבינו ירוחם משמע דמהני. ונשאר בצד. ויש להסתפק כאשר היקף מחיצות מסביב לשני הבניינים, והרי אסורים לטלטל מבניין אחד לשני, אם מועיל העירוב שבבניין חדרי האוכל לעשותם כמעורבים בבניין חדרי השינה, כשהוא בהיקף